

Den fejltunede motor: Gastroduodenale DGBI'er

Forfatter: Dr. Bahir Hadi, speciallæge i kirurgi, PhD · **Dato:** Juni 2026

Resumé (Abstract)

Hvis du føler dig ubehageligt mæt efter blot få mundfulde mad eller kæmper med uforklarlig kvalme, kan mavesækkens nervesystem være "ude af synk". Disse problemer hører under Rom V-kategorien **Gastroduodenale Disorders of Gut-Brain Interaction (DGBI)** – tilstande, der rammer mavesæk og tolvfingertarm uden påviselig strukturel sygdom [1, 2].

Mavesækkens to job

Din mavesæk skal kunne udvide sig for at rumme maden (**accommodation**) og dernæst male føden ned og pumpe den videre til tarmene (**emptying / tømning**) [2]. Ved gastroduodenale DGBI'er fejler den fine koordination mellem nerver, muskler og hjerne [1].

De vigtigste tilstande

- **Funktionel dyspepsi (FD)** – kategoriens kæmpe. Inddeles i to subtyper [2]:
 - **Postprandialt distress-syndrom (PDS)**: Generende, hurtigt indsættende mæthed eller fylde efter normale måltider.
 - **Epigastrisk smertesyndrom (EPS)**: Brændende eller værkende smerter højt i maven, som ikke nødvendigvis er knyttet til måltider.
 - **Kronisk kvalme og opkastningssyndrom**: Vedvarende kvalme eller opkastninger uden infektion, mavesår eller mekanisk blokering [2].
 - **Cyklisk opkastningssyndrom (CVS)**: Pludselige, uforudsigelige og intense "anfald" af opkastninger med fuldstændig symptomfri perioder imellem [2].
-

Udredning

Den moderne tilgang er en **positiv diagnose** efter Rom V-kriterierne, ikke endeløs udelukkelse [1]. Oral gastroskopi udelukker mavesår, Helicobacter pylori og refluks-skader. Ved alarmsymptomer (vægttab, blødning, debut > 55 år) suppleres altid [1].

Behandling

Da årsagen ligger i krydsfeltet mellem motilitet og hjernesignaler, kombineres ofte [2]:

- **Kostjusteringer** (mindre, hyppigere måltider, lavt fedtindhold).
 - **Prokinetika** der hjælper mavesækken med at tømmes.
 - **Syrehæmmere** (PPI) ved EPS-subtypen.
 - **Neuromodulatorer** (fx mirtazapin, lavdosis-TCA) der dæmper visceral sensitivitet.
-

Udredning på Kirurgen.dk

Vi udreder mave-symptomer med oral eller nasal gastroskopi, Helicobacter pylori-pusteprobe og funktionel udredning. Læs videre i DGBI-serien: Esofageale DGBI'er, Tarm-DGBI'er, Centralt medieret mavesmerte.

Referenceliste

1. **Rome Foundation. Rome V Diagnostic Criteria for Disorders of Gut-Brain Interaction.**
Drossman DA, Tack J, Chang L et al. (red.), 2026-opdatering.
2. **Stanghellini V, Chan FK, Hasler WL et al. *Gastroduodenal Disorders*.** Rom IV/V-kapitel om funktionel dyspepsi (PDS/EPS), kronisk kvalme og cyklisk opkastningssyndrom. Gastroenterology – konsensusartikel.